

Uke 46

17. november: Hilda

Kirkelærer og abbedisse (614 – 17.11.680)

Hilda var niese til den angelsaksiske kong Edwin i York, den første kristne kongen i Northumbria. Hun ble døpt i York sammen med kongen og mange andre på påskedagen 12. april i 627. Lite er kjent om Hildas oppvekst. Vi vet ikke om hun giftet seg og senere ble enke, eller om hun avsto å gifte seg. Da Edwin ble drept i 633, flyktet Hilda muligens til sin søster ved hoffet i East Anglia. Hildas slektning Oswald erobret tronen tilbake. Han hadde bodd i eksil på Iona og ba nå om misjonærer derfra. Slik ble Hilda kjent med Aidan (se 31. august) som ble hennes venn og veileder. Hilda var ca 33 år gammel da hun ville følge sin søster og bli nonne i et gallisk (fransk) kloster. Aidan overtalte henne til å bli i England isteden: Først startet hun et kloster ved elva Wear, senere ble hun abbedisse i Hartlepool (begge steder mellom Whitby og Newcastle). Fra 657 ledet Hilda det kjente dobbeltklosteret for kvinner og menn i Streanaeshalch (Whitby) som ble et senter for kristen tro og kunnskap, litteratur og kunst. Hilda var lærer og veileder for minst fem senere biskoper. Samtidig så hun gjeteren Caedmons begavelse og oppmuntret ham til å lage sanger på gammelengelsk. Slik kunne folket bli kjent med Bibelens budskap på sitt morsmål.

Hilda var vert for den berømte synoden i Whitby i 664. Bak saker som den rette datoen for påske og den rette frisyren for munkene skjulte det seg dype motsetninger mellom romersk / middelhavs-kristendom som påberopte seg apostlene Peter og Paulus, og keltisk kristen tro som ville følge Johannes (se 29. juni). Synoden (eller rettere sagt: kongen) avgjorde å følge romersk skikk. Noen tolker utgangen som dødsstøtet for den keltiske kirken. Andre sier at Whitby bare var en av flere etapper på vei til mer ensformet og dermed fattigere kirkelig praksis i Vesteuropa.

I sine siste år var Hilda veldig plaget av sykdom. Den natten hun døde, skal Begu/Bega (se 6. september) hatt en visjon av Hildas himmelfart. Etter at Whitby i 867 ble ødelagt av vikinger, skal Hildas skrin ha blitt reddet til Glastonbury. Legendene sier at sjøfuglene som flyr over klosterruinene i Whitby pleier å senke vingene til Hildas ære. Hilda blir kalt for kirkens mor i England, og for juvelen / edelstenen i kirken som lyser i mørket.

Bønn: Så lenge vi har god helse, Herre, la oss tjene deg med all vår makt.

Når vi blir syke, la oss huske all din godhet med takk.

Og først og fremst, la oss leve i kristen kjærlighet og fred med hverandre og med alle.

(Bønnen er formulert etter noen av Hildas siste ord)

Bibelttekster: Sal 34 Ordsp 8,22-36 Matt 13,44-46

Ver du i striden mitt skjold og mitt sverd; ver du det merket som syner mitt verd,
livd for mi sjel, den tryggaste vakt; lyft meg mot himlen, du makt i mi makt!

(M. Byrne etter irsk salme frå 700-t, omsett av A. Brunvoll i Norsk Salmebok 479,3)

Andre merkedager:

16. november: Keltisk advent. 40 dager før jul begynte faste- og forberedelsestiden i den keltiske kirken. Hos oss er mye av advent allerede preget av jul. Personlig liker jeg derfor å framskynde advent ved å synge adventssalmer i november.

16. november: Johan Comenius (15.3.1592 – 15.11.1670) var pedagog og biskop i den bøhmiske brødrekirken. Han ordnet skolevesenet i Sverige. Han lærte at hvert menneske er begavet av Gud. Under 30-årskrigen arbeidet han for fred.